

Sprostowanie błędnego wpisu w ewidencji gruntów i budynków (cz. I)

Dane podmiotowe

Ani *Pgik*, ani rozporządzenie *ws. EGiB* nie wprowadzają żadnych ograniczeń dotyczących możliwości dokonywania poprawek w ewidencji w przypadku wykrycia błędnych informacji. Co do zasady każdy wpis ewidencyjny – zarówno o charakterze przedmiotowym, jak i podmiotowym – może zostać zaktualizowany z urzędu.

Grzegorz Ninard

Zgodnie z postanowieniami *Prawa geodezyjnego i kartograficznego* (DzU z 2015 r. poz. 520 ze zm., dalej *Pgik*) ewidencja gruntów i budynków (kataster nieruchomości) to system informacyjny zapewniający gromadzenie, aktualizację oraz udostępnianie, w sposób jednolity dla kraju, informacji o gruntach, budynkach i lokalach, ich właścicielach oraz o innych podmiotach władających lub gospodarujących tymi gruntami, budynkami lub lokalami (art. 2 pkt 8). Stanowi ona podstawę planowania gospodarczego, planowania przestrzennego, wymiaru podatków i świadczeń, oznaczania nieruchomości w księgach wieczystych, statystyki publicznej, gospodarki nieruchomościami oraz ewidencji gospodarstw rolnych.

Ewidencja gruntów i budynków (EGiB) stanowi rejestr publiczny (również w rozumieniu art. 3 pkt 5 ustawy z 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne, DzU z 2014 r. poz. 1114 ze zm.). Jest to rejestr stanów faktycznych i stanów prawnych dotyczących nieruchomości. Wpisy do ewidencji mają zawsze charakter wtórny względem informacji zawartych w dokumentach źródłowych. Jak zauważył NSA w wyroku z 4 stycznia 2011 r. [I OSK 389/10, LEX nr 745227], ewidencja jest zbiorem informacji, a rejestr ewidencji jest wyłącznie odzwierciedleniem danych wynikających z przedłożonych organowi dokumentów. Sąd podkreślił, że zapisy w ewidencji gruntów mają charakter deklaratoryjny, ponieważ są one wtórne w stosunku do stanu prawnego, a ewidencja odzwierciedla ten stan, natomiast go nie tworzy.

Wpis do ewidencji musi mieć charakter pewny, tzn. zawsze musi być on dokonywany na podstawie tych źródeł danych ewidencyjnych, które na mocy przepisu ustawowego posiadają taki status prawny. W przypadku danych dotyczących praw podmiotów do gruntów, budynków i lokali ich ujawnienie w ewidencji nastąpić może wyłącznie na podstawie dokumentów wymienionych *expressis verbis* w § 12 rozporządzenia ministra rozwoju regionalnego i budownictwa z 29 marca 2001 r. w sprawie ewidencji gruntów i budynków (DzU z 2016 r. poz. 1034, dalej rozporządzenie *ws. EGiB*).

Zanim przejdziemy do szczegółowej problematyki prostowania w ewidencji gruntów i budynków błędów w zakresie danych podmiotowych, przypomnijmy ogólne przepisy regulujące funkcjonowanie tego rejestru. Zgodnie z ustawą *Prawo geodezyjne i kartograficzne* w EGiB wykazuje się także:

- 1) właścicieli nieruchomości, a w przypadku:
 - a) nieruchomości Skarbu Państwa lub jednostek samorządu terytorialnego – oprócz właścicieli inne podmioty, w których władaniu lub gospodarowaniu, w rozumieniu przepisów o gospodarowaniu nieruchomościami Skarbu Państwa, znajdują się te nieruchomości,
 - b) gruntów, dla których ze względu na brak księgi wieczystej, zbioru dokumentów albo innych dokumentów nie można ustalić ich właścicieli – osoby lub inne podmioty, które władają tymi gruntami na zasadach samoistnego posiadania (art. 20 ust. 2).

Informacje zawarte w ewidencji gruntów i budynków podlegają aktualizacji:

- 1) z urzędu, jeżeli zmiany tych informacji wynikają z:
 - a) przepisów prawa,
 - b) dokumentów, o których mowa w art. 23 ust. 1-4,
 - c) materiałów zasobu,
 - d) wykrycia błędnych informacji;
 - 2) na wnioski podmiotów, o których mowa w art. 20 ust. 2 pkt 1, lub władających gruntami na zasadach samoistnego posiadania (art. 24 ust. 2a).
- Aktualizacja informacji zawartych w ewidencji gruntów i budynków następuje:

- 1) w drodze czynności materialno-technicznej na podstawie:
 - a) przepisów prawa,
 - b) wpisów w księgach wieczystych,
 - c) prawomocnych orzeczeń sądu, a w przypadkach dotyczących europejskiego poświadczenia spadkowego – orzeczeń sądu,
 - d) ostatecznych decyzji administracyjnych,
 - e) aktów notarialnych,
 - ea) aktów poświadczenia dziedziczenia oraz europejskich poświadczeń spadkowych,
 - f) zgłoszeń budowy budynku, zawiadomień o zakończeniu budowy budynku oraz zgłoszeń rozbiórki budynku, o których mowa odpowiednio w art. 30, art. 54 oraz art. 31 ust. 1 *Prawa budowlanego*, oraz zgłoszeń dotyczących zmiany sposobu użytkowania budynku lub jego części, o których mowa w art. 71 ust. 2 *Prawa budowlanego*, do których właściwy organ nie wniósł sprzeciwu,
 - g) wpisów w innych rejestrach publicznych,

h) wniosku zainteresowanego podmiotu ewidencyjnego i wskazanej w tym wniosku dokumentacji geodezyjnej przyjętej do państwowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego, jeżeli wnioskowana zmiana obejmuje informacje gromadzone w ewidencji gruntów i budynków dotyczące nieruchomości znajdujących się w wyłącznym władaniu wnioskodawcy albo wnioskodawców;

2) w drodze decyzji administracyjnej – w pozostałych przypadkach.

Odmowa aktualizacji informacji zawartych w ewidencji gruntów i budynków następuje w drodze decyzji administracyjnej (**art. 24 ust. 2b-2c**).

Cytowane przepisy art. 24 zostały wprowadzone do *Pgik* na mocy ustawy z 5 czerwca 2014 r. o zmianie ustawy *Prawo geodezyjne i kartograficzne oraz ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji* (DzU poz. 897) z dniem 12 lipca 2014 r. W konsekwencji nowelizacji dokonano również zmian w rozporządzeniu *ws. EGİB*.

Aktualnie zgodnie z jego postanowieniami ewidencja obejmuje:

- 1) dane liczbowe i opisowe dotyczące gruntów i budynków oraz lokali;
- 2) dane dotyczące właścicieli nieruchomości oraz przysługujących im wielkości udziałów w prawie własności, a także daty określające nabycie oraz utratę tego prawa (**§ 10 ust. 1**).

W przypadku gruntów o nieustalonym właścicielu w ewidencji wykazuje się dane osób i jednostek organizacyjnych, które tymi gruntami władają na zasadach samoistnego posiadania (**§ 10 ust. 2**). W ewidencji oprócz danych, o których mowa w § 10, wykazuje się także:

- 1) dane dotyczące:
 - a) użytkowników wieczystych gruntów,
 - b) jednostek organizacyjnych sprawujących zarząd lub trwały zarząd nieruchomościami,
 - c) państwowych osób prawnych, którym Skarb Państwa powierzył w stosunku do jego nieruchomości wykonywanie prawa własności lub innych praw rzeczowych,
 - d) organów administracji publicznej, które gospodarują nieruchomościami wchodzącymi w skład zasobu nieruchomości Skarbu Państwa oraz gminnych, powiatowych i wojewódzkich zasobów nieruchomości,
 - e) użytkowników gruntów państwowych i samorządowych;

- 2) dane o gruntach, które są przedmiotem umów dzierżawy, oraz o dzierżawcach tych gruntów, zgłaszanych do ewidencji w związku z przepisami art. 28 ust. 4 pkt 1, art. 38 pkt 1 oraz art. 117 ustawy z 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników lub z przepisami wydanymi na podstawie art. 3 ust. 2 pkt 1 ustawy z 28 listopada 2003 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich ze środków pochodzących z Sekcji Gwarancji Europejskiego Funduszu Orientacji i Gwarancji Rolnej;

3) opis praw: osób, organów i jednostek organizacyjnych, o których mowa w pkt 1 i 2 oraz w § 10 ust. 1 pkt 2, do gruntów, budynków i lokali;

4) informacje o dokumentach, które stanowiły podstawę do sporządzenia opisu, o którym mowa w pkt 3;

5) datę i zegarowy czas wpisania danych do bazy danych;

6) datę ostatniej weryfikacji danych;

7) wielkości udziałów osób, jednostek organizacyjnych oraz organów w przysługujących im i ujawnianych w ewidencji prawach i uprawnieniach do nieruchomości, a także

Aktualizacja operatu ewidencyjnego następuje poprzez wprowadzanie udokumentowanych zmian do bazy danych ewidencyjnych w celu:

- 1) zastąpienia danych niezgodnych ze stanem faktycznym, stanem prawnym lub obowiązującymi standardami technicznymi odpowiednimi danymi zgodnymi ze stanem faktycznym lub prawnym oraz obowiązującymi standardami technicznymi;
- 2) ujawnienia nowych danych ewidencyjnych;
- 3) wyeliminowania danych błędnych (**§ 45 ust. 1**).

Przy aktualizacji operatu ewidencyjnego przepisy § 35 i § 36 stosuje się odpowiednio (**§ 45 ust. 2**).

Źródłami danych ewidencyjnych niezbędnych do założenia ewidencji są:

- 1) materiały i informacje zgromadzone w państwowym zasobie geodezyjnym i kartograficznym;
- 2) wyniki pomiarów fotogrametrycznych;
- 3) wyniki terenowych pomiarów geodezyjnych;
- 4) dane zawarte w innych ewidencjach i rejestrach, prowadzonych na pod-

Wadliwą daną ewidencyjną będzie ujawnienie podmiotu władającego gruntem zarówno w przypadku, gdy dokument źródłowy wskazuje innego władającego, jak i wtedy, gdy dane te zostały ujawnione w ewidencji bez dokumentu źródłowego.

daty określające nabycie oraz utratę tych praw i uprawnień (**§ 11 ust. 1**).

Prawa osób i jednostek organizacyjnych, o których mowa w § 10 ust. 1 pkt 2 oraz w § 11 ust. 1 pkt 1 i 2, do gruntów, budynków i lokali uwidacznia się w ewidencji na podstawie:

- 1) wpisów dokonanych w księgach wieczystych;
- 2) prawomocnych orzeczeń sądowych;
- 3) umów zawartych w formie aktów notarialnych, dotyczących ustanowienia lub przeniesienia praw rzeczowych do nieruchomości, z wyłączeniem umów dotyczących użytkowania wieczystego gruntów i własności lokali;
- 4) ostatecznych decyzji administracyjnych;
- 5) dyspozycji zawartych w aktach normatywnych;
- 6) umów dzierżawy, o których mowa w § 11 ust. 1 pkt 2 (**§ 12 ust. 1**).

stawie odrębnych przepisów przez sądy, organy administracji publicznej oraz państwowe i samorządowe jednostki organizacyjne;

- 5) dane zawarte w dokumentach udostępnionych przez zainteresowane osoby, organy i jednostki organizacyjne;
- 6) dane zawarte w dokumentacji architektoniczno-budowlanej gromadzonej i przechowywanej przez organy administracji publicznej;
- 7) wyniki oględzin (**§ 35**).

Przebieg granic działek ewidencyjnych wykazuje się w ewidencji na podstawie dokumentacji geodezyjnej, przyjętej do państwowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego, sporządzonej:

- 1) w postępowaniu rozgraniczeniowym;
- 2) w celu podziału nieruchomości;
- 3) w postępowaniu scaleniowym i wymiany gruntów;

- 4) w postępowaniu dotyczącym scalenia i podziału nieruchomości;
- 5) na potrzeby postępowania sądowego lub administracyjnego, a następnie wykorzystanej do wydania prawomocnego orzeczenia sądowego lub ostatecznej decyzji administracyjnej;
- 6) przy zakładaniu, na podstawie poprzednio obowiązujących przepisów, katastru nieruchomości i ewidencji gruntów i budynków;
- 7) przez Straż Graniczną, jeżeli dokumentacja ta określa przebieg granic państwa z dokładnością odpowiednią dla ewidencji;
- 8) w wyniku geodezyjnego pomiaru sytuacyjnego istniejących lub wznovionych znaków granicznych albo wyznaczonych punktów granicznych (§ 36).

Wojewódzki Sąd Administracyjny w Krakowie w wyroku z 21 marca 2013 r. [III SA/Kr 1048/12, LEX nr 1301267] zauważył, że istota prowadzenia ewidencji sprowadza się do ciągłej aktualizacji w operacie ewidencyjnym zbioru informacji podmiotowych i przedmiotowych na podstawie dokumentów powstałych w zasadzie poza postępowaniem ewidencyjnym (decy-

będnych informacji. Możliwość poprawiania błędów w ewidencji, która została dostrzeżona przez orzecznictwo, znalazła swoją podbudowę normatywną.

Wykrycie błędnych informacji polega na ustaleniu, że informacje zawarte w ewidencji są oczywiście sprzeczne ze zgromadzonymi w zasobie dokumentami. Orzecznictwo próbowało wypracować standard postępowania w sprawach dotyczących poprawiania błędnych wpisów ewidencyjnych. Aktualizacja może polegać na usuwaniu (prostowaniu) błędnych wpisów znajdujących się w bazie danych ewidencyjnych, ale tylko takich, które mają charakter oczywistych – w świetle złożonych dokumentów – pomyłek [wyrok WSA z 10 lipca 2014 r. II SA/Rz 15/14, LEX nr 1490689; identycznie: wyrok WSA z 10 sierpnia 2010 r., II SA/Bk 272/10, LEX nr 744481]. Niezgodność danych ewidencyjnych ze stanem faktycznym oraz nieprawidłowość ujawnionych w ewidencji danych, o której mowa w § 45 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia *ws. EGİB*, musi być oczywista „na pierwszy rzut oka”, a zatem bezsporna i niewymagająca prowadzenia postępowania wyjaśniającego [wyrok WSA z 13 października 2015 r., II SA/Bk 453/15, LEX nr 1940830].

w sposób prawidłowy aktualnego stanu prawnego, a nie tworzenie stanu prawnego nowego [wyrok WSA z 6 października 2015 r., II SA/Bk 467/15, LEX nr 1940837].

Ani *Pgik* ani rozporządzenie *ws. EGİB* nie wprowadzają żadnych ograniczeń dotyczących możliwości dokonywania poprawek w ewidencji w przypadku wykrycia błędnych informacji. A to oznacza, że co do zasady każdy wpis ewidencyjny może zostać zaktualizowany z urzędu, zarówno o charakterze przedmiotowym, jak i podmiotowym.

Worzecznictwie sądów administracyjnych wskazano, że organ ewidencyjny może wprowadzać zmiany w ewidencji dotyczące uprawnień do gruntu tylko na podstawie określonego rodzaju dokumentów, a istnienie dokumentów, z których wynikają zmiany danych podlegających ewidencjonowaniu, zobowiązuje organ ewidencyjny do ich wprowadzenia [wyrok WSA z 9 września 2010 r., IV SA/Wa 1029/10, LEX nr 758654]. Zapisy zawarte w ewidencji dotyczące uprawnień do gruntu (w tym w szczególności prawa własności) mają charakter informacji pochodnych w stosunku do informacji wynikających ze źródeł wskazanych w § 12 ust. 1 rozporządzenia *ws. EGİB*. W postępowaniu administracyjnym dotyczącym zmian w ewidencji źródeł tych nie można w sposób dowolny interpretować. Organ ewidencyjny może wpisać do ewidencji tylko takie prawo do nieruchomości, które jednoznacznie w sposób niewątpliwy wynika z dokumentów wskazanych w rozporządzeniu *ws. EGİB*, nie może zaś takiego prawa ani ustanowić, ani wyinterpretować, tj. przyjąć, iż wprawdzie danego prawa nie poświadczają w sposób bezpośredni żaden dokument, niemniej jego istnienie można wywieść z przesłanek pośrednich [wyrok WSA z 21 marca 2008 r., IV SA/Wa 121/08, LEX nr 480491 oraz wyrok WSA z 19 stycznia 2011 r., VII SA/Wa 1837/10, LEX nr 954372].

Zapisy w ewidencji gruntów mają charakter wyłącznie techniczno-deklaratoryjny. Organy ewidencji rejestrują jedynie stany prawne ustalone w innym trybie przez inne organy orzekające. Nie mogą natomiast samodzielnie rozstrzygać kwestii uprawnień wnioskodawcy do gruntu, budynku czy lokalu. Poprzez żądanie wprowadzenia zmian w ewidencji nie można dochodzić ani udowodnić swoich praw właścicielskich czy uprawnień do władania nieruchomością [wyrok NSA z 26 listopada 2010 r., I OSK 157/10, LEX nr 787147].

Jeżeli w operacie ewidencyjnym znajdują się materiały wewnętrznie sprzeczne albo chociaż niespójne, z których można by odczytać dane odmiennej treści, to okoliczność ta z definicji wyklucza możliwość aktualizacji błędnych danych.

zji administracyjnych, orzeczeń sądowych, aktów notarialnych, aktów normatywnych) czy wytworzonych w toku postępowania ewidencyjnego w związku z obowiązkiem utrzymywania operatu ewidencyjnego w stanie aktualności, tj. zgodności z dostępnymi dla organu prowadzącego ewidencję dokumentami i materiałami źródłowymi (§ 44 pkt 2 rozporządzenia *ws. EGİB*). W pojęciu „aktualizacji” ewidencji mieści się także usuwanie (prostowanie) błędnych wpisów bazy danych ewidencyjnych.

Jak wynika bezpośrednio z treści cytowanego art. 24 ust. 2a pkt 4 *Prawa geodezyjnego i kartograficznego* (oraz § 45 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia *ws. EGİB*), aktualizacji informacji zawartych w ewidencji gruntów i budynków można dokonać z urzędu w wyniku wykrycia

Aktualizacja operatu ewidencyjnego polega na zastąpieniu dotychczasowych zapisów ewidencyjnych nowymi lub na ich zmodyfikowaniu, przy czym konieczność dokonania zmiany lub modyfikacji (aktualizacji) powinna być udokumentowana. Posługiwanie się przez prawodawcę w przepisach *EGİB* pojęciem „aktualizacji”, a nie „prostowania” nie oznacza, że w ogóle nie jest możliwe usuwanie błędów czy omyłek w ewidencji w ramach pojęcia „aktualizacja”, ale powinno się to odbywać w sytuacji uzasadnionej aktualnym stanem prawnym lub gdy błędne wpisy w bazie danych ewidencyjnych mają charakter oczywistych – w świetle złożonych dokumentów – pomyłek. Ewidencja nie ma bowiem charakteru prawotwórczego. Jej zadaniem jest odzwierciedlanie

Cytowane wyżej orzecznictwo sądów pozwala na przyjęcie założenia, iż wadliwy wpis ewidencyjny może polegać zarówno na wpisie danych niezgodnych z dokumentem źródłowym, jak i na wpisie danych bez podstawy w postaci wymaganego dokumentu źródłowego. Zatem wadliwą daną ewidencyjną będzie ujawnienie podmiotu władającego gruntem (w rozumieniu § 10 rozporządzenia *ws. EGiB*) zarówno w przypadku, gdy dokument źródłowy wskazuje innego władającego, jak i wtedy, gdy dane te zostały ujawnione w ewidencji bez dokumentu źródłowego (w rozumieniu § 12 rozporządzenia *ws. EGiB*) wskazującego na uprawnienia ujawnionego władającego gruntem.

Brak ustawowych ograniczeń w zakresie możliwości aktualizacji błędnych danych ewidencyjnych oznacza, że nie ma tu znaczenia także data dokonania błędnego wpisu. Istotna jest natomiast jednoznaczność materiałów zgromadzonych w operacie ewidencyjnym. Na poziomie ewidencji nie prowadzi się i nie rozstrzyga bowiem sporów co do prawdziwości danych ewidencyjnych.

W szczególności nie rozstrzyga się sporów o prawa do nieruchomości lub ich wydzielonych części, lecz jedynie rejestruje te prawa, które muszą wynikać z określonych prawem dokumentów. Z tego względu zmiana danych w tym zakresie może być dokonana na wniosek tylko wtedy, gdy wnioskodawca wykáže przysługiwanie praw do przedmiotu, którego zmiana ma dotyczyć [**wyrok NSA z 15 maja 2014 r., I OSK 2794/12, LEX nr 1480903**].

Jeżeli w operacie ewidencyjnym znajdują się materiały wewnętrznie sprzeczne albo chociaż niespójne, z których można by odczytać dane odmiennej treści, to okoliczność ta z definicji wyklucza możliwość aktualizacji błędnych danych. Aktualizacji danych w ewidencji gruntów i budynków dokonuje się na podstawie przedłożonych dokumentów: prawomocnych orzeczeń, decyzji, aktów notarialnych, aktów normatywnych ilustrujących stan odmienny od uwidocznionego w operacie ewidencji gruntów. W praktyce oznacza to, że w toku postępowania organ prowa-

dzający ewidencję gruntów i budynków nie może we własnym zakresie dokonywać ustaleń dotyczących danych zawartych w wymienionych dokumentach, w tym także rozstrzygać sporów dotyczących własności. Wynika to z istoty ewidencji gruntów i budynków, która ma charakter techniczno-deklaratoryjny [**wyrok WSA z 27 grudnia 2012 r., II SA/Rz 681/12 LEX nr 1343252**].

W kontekście powyższych rozważań można stwierdzić, że dane podmiotowe (np. dotyczące właściciela gruntu) można uznać za wadliwe, jeżeli zostały one ujawnione w ewidencji bez dokumentu źródłowego, o którym mowa w § 12 rozporządzenia *ws. EGiB*. I mogą one być „prostowane” w trybie aktualizacji ewidencji, tj. art. 24 ust. 2a pkt 1 lit. d *Pgik*. Możliwość ta powoduje jednak powstanie kolejnych licznych wątpliwości związanych z konkretnymi już stanami faktycznymi, co będzie tematem kolejnego artykułu.

Grzegorz Ninard

Radca prawny zatrudniony
w Dolnośląskim Urzędzie Wojewódzkim
we Wrocławiu

Mniejsze znaczenie ceny w zamówieniach

28 lipca weszły w życie spore zmiany w ustawie **Prawo zamówień publicznych** (DzU z 2016 r., poz. 1020). Z punktu widzenia branży geodezyjnej ważny jest już sam fakt obowiązywania nowych przepisów. W związku z tym, że akt ten implementuje jedną z unijnych dyrektyw, Ministerstwo Rozwoju zarekomendowało, by do czasu wejścia w życie tej nowelizacji wstrzymać się z ogłaszaniem przetargów finansowanych ze środków europejskich. Zrobił to m.in. Główny Urząd Geodezji i Kartografii. Organizacje geodezyjne od kilku lat postulują ograniczenie stosowania ceny jako jedynego kryterium rozstrzygnięcia zamówienia. Nowelizacja *Pzp* przynajmniej częściowo wychodzi tym postulatam na przeciw. Od teraz **cena może decydować o rozstrzygnięciu przetargu w maksymalnie 60%**, chyba że zamawiający „określi w opisie przedmiotu zamówienia standardy jakościowe odnoszące się do wszystkich istotnych cech przedmiotu zamówienia oraz wykaże w załączniku do protokołu, w jaki sposób zostały uwzględnione w opisie przedmiotu zamówienia koszty cyklu życia”. W ustawie zdefiniowano ponadto różne pozacenowe kryteria, takie jak: jakość, funkcjonalność, parametry techniczne, aspekty środowiskowe,

społeczne i innowacyjne, serwis, termin wykonania zamówienia czy koszty eksploatacji. Nowelizacja ma również promować wykonawców, którzy zatrudniają na podstawie umowy o pracę.

Nowelizacja *Pzp* ma ułatwić dominującym w branży geodezyjnej małym i średnim firmom ubieganie się o zamówienia publiczne. Służą temu np. **zmiany ułatwiające udzielanie zamówień w częściach oraz wprowadzenie Jednolitego Europejskiego Dokumentu Zamówienia**. JEDZ ma zmniejszyć formalności w postępowaniach przetargowych i je uelastyczyć. Zostanie to zrealizowane m.in. przez **lepsze wykorzystanie negocjacji jako sposobu doprecyzowania warunków umów z wykonawcami** w celu uzyskania usługi najlepiej odpowiadającej potrzebom zamawiającego oraz przez zmniejszenie obowiązków formalnych na etapie ubiegania się o udzielenie zamówienia. Ustanowiono także nowy instrument – **partnerstwo innowacyjne** do nabywania produktów i usług niedostępnych jeszcze na rynku. Nowelizacja wprowadza ponadto **obowiązkową komunikację elektroniczną między wykonawcą a zamawiającym**. Od 2018 r. ma ona dotyczyć wszystkich

uczestników postępowania przetargowego. Przewidziano jednak sytuację, kiedy zamawiający będzie mógł odstąpić od tego wymogu.

Jednocześnie opublikowano 5 nowych rozporządzeń wykonawczych do ustawy *Prawo zamówień publicznych*, które weszły w życie z dniem publikacji:

- ministra rozwoju z 26 lipca 2016 r. w sprawie wykazu robót budowlanych (poz. 1125);
- ministra rozwoju z 26 lipca 2016 r. w sprawie rodzajów dokumentów, jakich może żądać zamawiający od wykonawcy w postępowaniu o udzielenie zamówienia (poz. 1126);
- ministra rozwoju z 26 lipca 2016 r. w sprawie wzorów ogłoszeń zamieszczanych w Biuletynie Zamówień Publicznych (poz. 1127);
- ministra rozwoju z 26 lipca 2016 r. w sprawie protokołu postępowania o udzielenie zamówienia publicznego (poz. 1128);
- Rady Ministrów z 28 lipca 2016 r. w sprawie wykazu usług w dziedzinach obronności i bezpieczeństwa o charakterze priorytetowym i niepriorytetowym (poz. 1135).

JK, AW